

HÁROM KOPORSÓ

Szereplők:

EMMI (24 éves)
VIKTOR (30)
ŐRNAGY (33)
FELESÉG (28)
VERONKA (24)

Játszódik 1849-ben egy magyar kisvárosban

I.

1.

Viktor a színpad elején fekete ruhában ül. Csipkebokrot ölel át, a nézőkhöz beszél

VIKTOR Nagy nap ez a mai. Lelővi magát az ördög. Én vagyok az ördög.
(*A sötét színpadra mutat*) Az a lány pedig angyal. Én rossz vagyok. Ő jó. Én feketében vagyok, ő pedig fehérben lesz. Amikor majd felöltözik. (*Feláll, a színpad felé indul. Megáll*) Az ördög is ember. Az igazi ördögöt nem lehetne lelőni. Még ő maga se lenne képes rá. Ha akarná, se. Lehet, hogy akarná. De nem lehetne.

Felsétál a kivilágosodó színpadra. Emmi fekszik az ágyon meztelenül. Viktor levetkőzik, mellé fekszik

2.

A szobában az ágyon (valamint Emmi és Viktoron) kívül egy nagy asztal és két szék látható. Egy harmadik széket szorosan betoltak az asztal alá. A falon három festmény, az egyikén idős férfi, a másikon középkorú házaspár képe. A harmadikon a gyermek Emmi apjával, a középkorú házaspár férfitagjával. A sarokban zongora. Az asztalon abrosz, két tányér és két pohár. Az étkezés láthatóan véget ért. Az asztal közepén váza, benne hervadt mezei virág. Emmi és Viktor szerelmeskedés után. Hanyatt fekszenek. Emmi rosszkedvű

VIKTOR Jó volt.
EMMI: Akkor jó.
VIKTOR: Ügyes vagy. Jó volt.
EMMI Akkor jó.
VIKTOR Neked?
EMMI: Az a lényeg.

Magára vesz egy köpenyt, feláll. Kiveszi a vázából a hervadt csokrot

VIKTOR: Az ebéd is jó volt.
EMMI Örülök.

Áll a hervadt virággal, majd kimegy. Viktor elégedetten fekszik. Emmi visszajön

VIKTOR Azért jobb így. Amikor itt van anyád, meg a Veronka, arra figyelek mindig, nem jönnek-e be.
EMMI Nem jönnek be.
VIKTOR: Nem.
EMMI Ha tudnák...
VIKTOR Akkor bejárnának?
EMMI Jobb így.
VIKTOR Jobb. Mennyi még?
EMMI Három hét.

Csend

VIKTOR Adj egy kis szilvát.
EMMI Meddig tudsz maradni?

VIKTOR Indulok, csak egy kis pálinkát adj még.
EMMI Régebben tovább maradtál.

Csend

VIKTOR A napokban érkezik egy hadosztály. Azt mondják, a városban szállásolják majd el a tiszteket. Itteni házakba költöznek be.
EMMI Mikor?
VIKTOR Bármikor.
EMMI Ide is?..
VIKTOR Nem tudom. Nem biztos.
EMMI És ha anya nem akarja?..
VIKTOR Nem kell a beleegyezésed. Háború van.
EMMI Na jó, de bármikor csak úgy...
VIKTOR A tiszt uraknak nem jó a szabad ég alatt. Nehogy megfázzanak.
EMMI Minek jönnek?
VIKTOR Erősítés. Csata lesz. Nem tudom, nem biztos semmi. Csak az, hogy a szökéseimmel most igazán az életemmel játszom.
EMMI: Akkor ne gyere, ha ilyen veszélyes...
VIKTOR Kértem egy silvoriumot.

Emmi kimegy, Viktor öltözködik. Emmi bejön az itallal, Viktor elveszi, belekortyol. Emmi a zongorához megy, leül, játszani kezdene valamit, de Viktor megfogja a kezét. Felállítja Emmi, ő ül le. Az italt a zongora tetejére teszi. Néhány billentyűt leüt. Egy primitív kis dallamot. Ezt ismételteti többször. Egy idő után idegesítővé válik, Emmi odamegy, megfogja a kezét. Viktor belemarkol a fenekébe

VIKTOR: Jó kis asszony leszel.

Nevet, felhajtja az italt. Feláll, indul, de meggondolja magát. Csókolgatni kezdi Emmi

VIKTOR Minden veszélyt megérsz. (Csókolja)
EMMI Ne...
VIKTOR Na...
EMMI Ne... (Eltolja) Nem szereti ezt az Isten, Viktor, hogy csak így...
VIKTOR Amit a kedvemért teszel, azt szereti. Mert engem szeret. Én tudom.
EMMI Ne...

Viktor letépi Emmi köntösét, hátrafeszíti a kezét, az ágyra dőlnek. Emmi kiszabadítja magát, feláll

EMMI Vadállat vagy te.
VIKTOR (nevet) Jó kis feleség leszel. (Feláll, indul)
EMMI Mikor?
VIKTOR Mi?
EMMI Mikor leszek jó kis feleség?..
VIKTOR A lényegét tekintve már az vagy.
EMMI Úgy érzem magam, mint egy utcalány.

Viktor kísétál

EMMI Tudod, hogy csak esküvő után lehetne. Ha nem lenne háború...

Viktor bejön, kezében az egész pálinkásüveg

VIKTOR De háború van. (Meghúzza az italt) Még rám is unsz majd, ne félj.

(*Átöleli a derekát*) Egyébként egy nőnek az ágyban utcalánynak kell lennie. Tudod, miket mesélnek a táborban róluk? Ahhoz képest... (*Körbenéz*) Jó lesz ez nekünk. Anyád beköltözik a hátsó szobába, ezeket meg majd leszedjük. (*A festményekre mutat*)

EMMI
VIKTOR

Te.. Szabadságot már sose adnak?
(*a képre mered*) Nem akarom őket bámulni egész nap. Meg a nagyapádat. Van benned valami belőle. A szakálla. (*Elneveti magát*) Tudod, mi? A szeme. Hasonlít. Na, most majd mindig arra gondolok, ha csókollak, hogy a nagyapáddal... Levesszük majd ezt is. Jó? Nem bírnám, ha mindig néznének. Jó.

EMMI
VIKTOR
EMMI

Emmi! Féltesz te engem egyáltalán? Semmi más nem érdekel, csak az esküvő. Másra se gondolok egész nap, csak hogy nem esett-e bajod. Amikor nem jössz...

VIKTOR
EMMI
VIKTOR

Sokszor örködnöm kell, tudod?
(*még az előző kérdésre*) ...hát hogy kérdezhetsz ilyet?..
Körülöttem mindenki alszik. Ha véletlenül én is elaludnék, föbe lőnének. De bármikor lelőhet egy ellenséges katona is, vannak előretolt csapataik. Ha nem veszem észre őket, puff, lelőnek. De szeret engem az Isten. (*Csend*) Szerencse, hogy ilyen közel állomásozunk. Mi lenne veled, ha messzebb lennék? Nagy szerencse.

EMMI
VIKTOR

Minden jó lesz majd, ha vége lesz. Viktor... (*Átöleli*)
(*megelőzi a kérdést*) Igen. Szeretlek. Kiszöknék, ha nem szeretnék?
(*Átkarolja a derekát*)

EMMI:

Csak mert régen kedvesebb voltál. Gyakrabban is jöttél... És pont most, mikor lehet...

VIKTOR
EMMI
VIKTOR

Nem érted, milyen veszélyes?!
Meddig tart még?..
A csizma is bármikor elárulhat! És amíg átöltözöm, két kilométert kell megtennem a tábortól! És ha a sziklánál meglát valaki? Amint éppen elrejttem a katonazubbonyt? És ha följelent? Egy perc, és már le is lőttek!

EMMI:
VIKTOR

Jaj, ne mondj ilyet.
Ez alatt az egy év alatt a legmesszebb tíz kilométernyire voltam tőled! Más hónapokig nem találkozok mostanában azzal, akit szeret!

EMMI:
VIKTOR
EMMI:

Még csak egy éve?..
Egy teljes éve járok már ide. Egy éve. És még mindig nem unlak. (*Felnevet*)
Figyelj egy kicsit. Akartam már mondani... Apám, mielőtt elindult volna arra a kocsiútra, azt mondta nekem: mielőbb szeretne férjnél látni. Érted? Éppen az útja előtt. Nem furcsa?.. És a balesetről a hírt te hoztad. Mindig eszembe jut, hogy ez nem lehetett véletlen. Éppen akkor mondta, és te éppen utána jöttél, és amikor beléptél... Ő meghalt, és akkor jöttél te. Érted?

VIKTOR
EMMI
VIKTOR
EMMI

Nincs ezen mit gondolkodni. Az enyém vagy és kész.
Igen.

Mennem kell.

Nem tudom, miért nem tudok... Csak örülnöm lenne szabad. (*Csend*) Viktor... Tudom, hogy nem véletlen.

VIKTOR

Semmi se véletlen. A hely, meg az idő se. És mégis: mindegy. Lehetnék én bárhol a világon, élhetnék akármikor. Akkor is téged csókolnálak. (*Lerántja az ágyra, csókolgatja*) Te ott lennél velem. Lehetnél gazdag francia nő lennél, a Napkirály ágyasa, mondjuk egy... egy Mireille nevű... Vagy szegény olasz munkásnő, a század elején, egy Gina például... (*Csókolgatja*) Vagy öt szeretőt tartó német asszony száz év múlva, egy... Marlene... De akkor én lennék a Napkirály. Vagy az olasz munkás. Vagy mind az öt szerető. (*Benyomja Emmi fejét a takaró alá*) Ugyanígy feküdnék akárhol, akármikor. Mindenki a magáéval. Mióta férfi a férfi és nő a nő... Nem mindegy, 1849 van, vagy 1520? Ugyanígy feküdnék 2000-ben is.

EMMI *(kidugja a fejét)* Hát hogy lenne mindegy, hát...
VIKTOR *(visszanyomja)* Az idő is mindegy. A hely meg egészen. Ha a harcok elmúlnak...
EMMI *(kidugja a fejét)* Akkor?...
VIKTOR *(visszanyomja)* Találkoztunk volna régen is. Mert egymáshoz tartozunk. Nem a papokon múlik az. Az Isten meg... Annak tetszik ez is...
EMMI *(kibújik)* Na.
VIKTOR Ügyes vagy.

Hevernek, majd Viktor fektében öltözködni kezd

EMMI Meg se mosakszol?
VIKTOR *(indul)* Vigyázz magadra. *(Futólag megcsókolja, megy)*
EMMI Rossz nekem itt egyedül.
VIKTOR Ne kezd megint.
EMMI Óvatos légy... Gyere majd. És vigyázz.

Viktor elmegy. Emmi a zongorához sétál, és ugyanazokat a billentyűket nyomkodja le, amelyeket korábban Viktor

3.

Ugyanott. Emmi és az Őrnagy. Emmi kezében papír

EMMI Mondták, csak hogy máris... Anyámnak tudnia kellene... Értesítenem kéne, mégiscsak... Majdnem három hét még, míg hazajön.
ŐRNAGY Ilyen időben nem szerencsés dolog utazgatni.
EMMI Ó, hát rokonokhoz...
ŐRNAGY És csak úgy, egyedül?...
EMMI Nem. A szobalányunkkal.
ŐRNAGY Úgy értem, hogy maga...
EMMI Ja, én? Nem is tudom értesíteni őket, most jut eszembe... Majd csak lesz valahogy... Akkor... Isten hozta, őrnagy úr... Végül is négy nagy szoba van itt.
ŐRNAGY Adja nekem a legtávolabbit, ha maga ebben... Nem fogom zavarni. Csak néha jövök esténként. Jobban szeretem a katonák között tölteni az időmet. Ha kapok egy kulcsot, talán nem is találkozunk.
EMMI Persze... *(A papírral téblábol)*
ŐRNAGY Látja, "PARANCS". Nem tehetek róla.
EMMI Lehetne rosszabb is.
ŐRNAGY Köszönöm.

Álldogálnak

ŐRNAGY Nem hiányzik nagyon a szobalány?
EMMI Megcsinálom én, amit kell. Végül is időm, az van.
ŐRNAGY És mindig egyedül van?
EMMI Van egy vőlegényem. Katona. Itt, a táborban.
ŐRNAGY Biztosan találkozom majd vele.
EMMI Igen?.. Akkor... Alig látom. Soha nem engedik el. Szigorúság van, értem én, persze... Ha véletlenül, de csak néha, csak nagyon-nagyon ritkán kiengedik, mindig idejön, de ha nem jön... Féltem nagyon.
ŐRNAGY Nekik jöttünk segíteni. Az ellenség erre tart, de a várost nem fogják elérni.

Előtte egyesül a két sereg. (*Mutatja a levegőben*) Nézze csak: ők egy tömbben jönnek, a vőlegénye csapata a város keleti oldala felől érkezik majd, mi pedig nyugatról, és itt egyesülünk, jóval a város előtt. Mielőtt ideérnének. Visszaverjük őket. Sokkal pihentebbek leszünk. És elszántabbak. A hazánkat védjük. Ez olyan erő... Az ember ilyenkor, ha csata jön, hogy mondjam, kisasszony...

EMMI

ŐRNAGY

Igen?

Ha az ember a szülőházára gondol, vagy a családjára... A maga vőlegénye például, ha arra gondol, hogy várja őt a menyasszonya, és nem eshet baja, egy ilyen tudat megsokszorozza az erőt.

EMMI

ŐRNAGY

De hát az ellenség is erre gondol.

Nem kérdéses, hogy visszaverjük őket. Sőt, két kisebb része a seregünknek be is keríti őket, ha lesz rá mód.

EMMI

ŐRNAGY

Igen, hát reméljük.

EMMI

ŐRNAGY

Reméljük.

EMMI

ŐRNAGY

Remélem, kegyed nem az ellenség ügynöke. Elmondtam az egész haditervet.

EMMI

ŐRNAGY

És nincs semmi kockázat?

EMMI

ŐRNAGY

Igyekszünk a legkisebb véráldozattal megoldani a helyzetet.

EMMI

ŐRNAGY

A legkisebb véráldozattal.

EMMI

ŐRNAGY

Most megijesztettem.

EMMI

ŐRNAGY

Nem ül le?

EMMI

ŐRNAGY

Köszönöm. (*Állva marad*) Zongorázik?

EMMI

ŐRNAGY

Csak úgy magamnak.

EMMI

ŐRNAGY

Meg, gondolom, a vőlegényének, ha itt van.

EMMI

ŐRNAGY

Nem nagyon szereti. Mondja csak, őrnagy úr... Ha maga őrnagy, akkor ezek szerint ilyen parancsnokféle. Maga találja ki a haditervet? Csak a vőlegényem miatt kérdezem...

ŐRNAGY

EMMI

ŐRNAGY

Nem. Én csak végrehajtom az utasításokat az embereimmel.

EMMI

ŐRNAGY

Aha. (*Csend*) De ismeri a parancsnokokat.

EMMI

ŐRNAGY

Sok mindenkit ismerek.

EMMI

ŐRNAGY

Ismeri még... *őt* is?

EMMI

ŐRNAGY

Félek, hogy nem vagyok róla olyan jó véleménnyel, mint mások. Nem jó, ha egy ember befolyása alá kerülünk. A személyiségnek nem tesz jót, tudja. Háború idején természetesen erőt ad, ha van egy vezér... De egyébként nem egészséges dolog. Mindenki őrizze meg magát... Meg a kételyeit... Egyszer elkísértem, amikor népfelkelést szervezett... Mindegy... Maga biztosan sok jót hallott róla, és ez jól is van így.

EMMI

ŐRNAGY

Hogy mondta, hogy befolyása alá...

EMMI

ŐRNAGY

Nem jó, ha túl közel kerülünk ahhoz, akit bálványozunk. Nem árt, ha mindent kritikával fogadunk. (*Feláll*) A vőlegénye mesélt a parancsnokáról?

EMMI

ŐRNAGY

Csak a legnagyobb elismeréssel...

EMMI

ŐRNAGY

Elszánt katona lehet a maga embere. Amikor a parancsnokát kinevezték a sereg élére, két feltételt szabott: hogy az általa gyengének tartott tisztet leválthassa, és hogy a legkisebb kötelességmulasztás esetén főbelövehesse azt, aki szerinte mulasztott. Mindkettőt megengedték neki. Az első ütközet előtt parancsba adta: az újoncok menjenek előre. Aki elfut, vagy megfordul, arra halál vár. Idősebb katonák mentek az újoncok mögött. Az ifjak előtt megparancsolta nekik, hogy a visszafordulók lőjék le. Ha tehát előrementek az újoncok, bizonytalan volt, megölik-e őket. De ha megfordultak, egészen biztosan lelőtték őket.

EMMI

ŐRNAGY

Rettenetes.

Nem! Képzelteti, ebben az állapotban hogy harcolt mindenki! Pillanatok alatt felőrölték az ellenséget! Visszanyomták a folyó jegén mindet. Nem fordult meg senki. Erről nem mesélt a vőlegénye? Nem akarja, hogy jobban féltse a

kelleténél. Visszanyomták, de megsemmisíteni nem tudták őket. Ezért kell még egyszer megütközni. Hatalmas hadosztállal jöttünk, sok jó katonával. Csodálatosak a katonáink, kisasszony. Még szabadságot sem igényelnek. Az elmúlt hetekben, ahogy azt nyilván örömmel tapasztalta, a vőlegénye parancsnoka hosszú eltávozást engedélyezett az embereinek. Hát nálunk ilyen nem volt.

EMMI Eltávozásokat?
ŐRNAGY Az én parancsnokaim nem osztják a nézeteit. Ő tudta, hogy egy ideig nem kell megütközni. Úgy gondolta, hadd menjenek haza egy kicsit a fiúk. És mindenki visszajött, senki nem szökött meg!

EMMI Nem tudtam.
ŐRNAGY Mit?
EMMI Eltávozások voltak? Mikor?
ŐRNAGY Hogyhogy? A vőlegénye?..
EMMI És... A parancsnoka milyen kötelességmulasztásokat torol meg?
ŐRNAGY A legkisebbeket is. A legszigorúbban. Muszáj. A haza érdeke.
EMMI Értem.
ŐRNAGY De azért nagy hadvezér, mert engedni is képes. A vezérkar szerint hiba időlegesen feloszlítani egy egységes sereget, de ő keresztülvitte az akaratát. Érdekes.
EMMI A vőlegénye talán a szüleihez...
ŐRNAGY Nem élnek a szülei.
EMMI De hát mikor kapott hírt róla utoljára?
EMMI Két napja itt volt.
ŐRNAGY Ó, hát ez hetekkel ezelőtt történt. .
EMMI Nem mondta.
ŐRNAGY Hogy hívják?

Emmi megijed

ŐRNAGY Csak gondoltam... De ha nem akarja... Talán majd itt találkozom vele, nem igaz?

EMMI Itt a házban, itt is feljebbvalója neki?
ŐRNAGY Nem. Itt mondjuk nem.
EMMI Biztosan örködött! Ő maradt benn örködni, csak nem mondta nekem, hogy a többiek hazamehettek. Ne fájjon nekem, hogy ő nem jöhet. Örködni kellett, az lehet, nem?

ŐRNAGY Talán egy időre átvezényelték valahová, és nem akarta mondani.
EMMI Biztosan örködött.
ŐRNAGY Az nem lehet. A sereg feloszlott egy időre.
EMMI *(idegesen)* Honnan tudja? Maga itt se volt, honnan tudja, hogy a táborban mi történt? Itt volt?

ŐRNAGY Nem voltam itt.
EMMI Hát akkor? Örködött. Ő volt az ör.
ŐRNAGY De hát...
EMMI Ahogy tud, jön hozzám. Amikor csak tud. Még ha nem engedik, akkor is, ha veszélyes, vállalja, ha csak lehet. Persze csak szabályosan... Mit tud maga erről?

ŐRNAGY Nyugodjon meg. Én csak az igazságot... De mindegy.
EMMI Milyen igazságot? Na mondja csak! Milyen igazságot?..
ŐRNAGY Én nem mondtam...
EMMI Akkor mit mondott? Milyen igazságról beszél?!
ŐRNAGY Csak arról beszélek, hogy a legszebb hangja az igazságnak van.
EMMI Legszebb mije?
ŐRNAGY Semmi. Csak úgy mondtam. Szoktam mondogatni... Semmi.

EMMI Az igazságnak! Azt olyan könnyű tudni, mi az igazság, ugye? Rengeteg az igazság! Rengeteg!
ŐRNAGY Jó. Rengeteg.
EMMI Rengeteg.

Csend, Őrnagy nem nyit vitát. Emmi megnyugszik

ŐRNAGY No hát akkor...
EMMI Bárcsak véget érne ez az egész.
ŐRNAGY Minden rendbe jön majd. Nem tartom fel tovább, jó?
EMMI Jó.
ŐRNAGY A szobát akkor...
EMMI *(feláll)* Rengeteg az igazság...

Kimennek

4.

Ugyanott. Emmi zongorázik. Kopognak, Emmi nem hallja meg. Őrnagy lép be, megáll az ajtóban, Emmi nem látja. Abbahagyja a zongorázást

ŐRNAGY Csodálatos.
EMMI *(felpattan)* Itt van?! Miért nem kopog?
ŐRNAGY Kopogtam. Elnézést. Nem hallotta.
EMMI Tehát nem mondtam, hogy "szabad".
ŐRNAGY Bocsánat. Tegnap megharagudott rám. *(Átad egy gyönyörű virágcsokrot)*
EMMI Ezt most miért?
ŐRNAGY Mert ilyen gyönyörűen játszik. Most szedtem.
EMMI Többet kellene gyakorolnom. *(Vázába teszi a virágot)*
ŐRNAGY Sajnos én nem tudok hangszeren, nekem ez olyan csoda, amelyen csak ámulni tudok, előidézni nem.

Csend

ŐRNAGY Nem próbáltam soha.

Csend

ŐRNAGY Hát... nem is akartam mást. Mégegyszer kérem, ne haragudjon. *(Indul ki)*
EMMI Nem próbálta?
ŐRNAGY Hogy?
EMMI A zongorázást.
ŐRNAGY Nem.
EMMI Akarja?
ŐRNAGY Azzal én már elkéstem. Nem mozognának az ujjaim.
EMMI Jöjjön ide.

Megfogja az Őrnagy kezét, a zongorára teszi. Beállítja három ujját

Üsse le. Egyszerre.

Őrnagy leüti. Emmi átállítja az ujjakat

: Most ezt.

Őrnagy leüti

Most az előzőt. Emlékszik? Na, hol volt? (*Mutatja*) Most üsse le felváltva a két akkordot, szép lassan. Egymás után.

Őrnagy leüti, Emmi játszik hozzá egy dallamot

EMMI Na látja.
ŐRNAGY Bárcsak ilyen egyszerű lenne.
EMMI És legalább ért a zenéhez?
ŐRNAGY Az túlzás. Csak szeretem.
EMMI Eljátszom magának a kedvencemet. Érdekli?
ŐRNAGY Hát persze.

Emmi eljátssza

ŐRNAGY Gyönyörű.
EMMI Csodálkoztam volna, ha mást mond.
ŐRNAGY Maga most azt hiszi, egy igazi katonával áll szemben. Aki harcolni szeret, öldökölni, kaszabolni. Ha kívánhatnék valamit, az az lenne, hogy érjen véget ez az egész, de gyorsan.
EMMI És akkor mit csinálna, őrnagy úr?
ŐRNAGY Attól még lehet harcolni! Csak máshogyan. Egy férfinak éppen elég küzdelem jut. Például egy nő. Elég az. Sokszor nehezebb meghódítani, mint egy várost.
EMMI Kit ért most?
ŐRNAGY Csak mondom.
EMMI Ja, értem. Csak eszébe jutott.
ŐRNAGY Furcsa mindenesetre. A csaták, a tábor, a sok katona... Az ember egészen hozzá tud szokni. Most meg magával beszélgetek. Egy másik világ. Két napja, amikor ideértünk, meg kellett állnom egy domb tetején. Hirtelen madárhangot hallottam az erdő felől. Énekelt egy madár. Biztos hallottam pontosan ugyanilyet máskor is, de ezt most úgy igazán meghallottam. Olyan szép volt. Milyen madár volt?
EMMI Milyen madár volt?
ŐRNAGY Egy idő után több is rákezdte. Egyszerre énekeltek.
EMMI Amit meghallott. Először. Az milyen volt?
ŐRNAGY Miért, ismeri a madarakat?
EMMI Néhánynak ismerem a hangját.
ŐRNAGY Nem tudom. Én nem ismerem meg. Ehhez se értek. Se zongora, se madarak.
EMMI Nem kell mindent bevallani.
ŐRNAGY Úgyis kiderül.
EMMI Hogy derül ki?
ŐRNAGY Ami fontos, kiderül.
EMMI És ez fontos?
ŐRNAGY Nem fontos.

Csend

EMMI Iszik valamit?
ŐRNAGY Köszönöm, nem. Hallott a vőlegénye felől?
EMMI (*bezárkózik*) Nem szoktam hallani felőle. Ha tud, jön. Mondtam már.
ŐRNAGY Igen... (*El akarja terelni a szót, a képeket nézi*) A szülei?
EMMI Apám egy éve meghalt. Felborult a kocsí, amiben utazott.
ŐRNAGY Szörnyű.

Csend

EMMI Azonnal meghalt. Jobb rögtön, nem? Mondjuk egy puskagolyó, és kész.
ŐRNAGY Igen, bizonyos értelemben.
EMMI Mindenféle értelemben.

Csend

ŐRNAGY Szóval egy éve férfi nélkül...
EMMI Van vőlegényem.
ŐRNAGY Nem az, csak hogy lakni... Úgy értem.
EMMI Meg lehet szokni.
ŐRNAGY Mindent, igen. Még a golyózápport is.
EMMI Szokott félni?
ŐRNAGY Igen.
EMMI Mindent bevall.
ŐRNAGY Minek hazudjam, hogy nem szoktam? Meséltem magának az újoncokat.
Látja, félelemből győztek.
EMMI Sírni is szokott?
ŐRNAGY Sírni? Azt nem. És maga?
EMMI Nincs okom rá. Élek. Fialat vagyok. Szeretek valakit. Ő is szeret.
ŐRNAGY Ha nem tudnám, hogy szereti valaki, hát azt gondolnám, éppen arra vágyik.
Hogy szeresse valaki.
EMMI Igen?..
ŐRNAGY Olyan kis sebzettnek tűnik, vagy mi.
EMMI Nem tudom, miért látja így. Nem szenvedek hiányt semmiben.
ŐRNAGY És mikor házasodnak össze?
EMMI Vannak fontosabb dolgok egyelőre... A haza... Amíg tart ez az egész, míg a táborban van, hogy házasodhatnánk össze? Majd. Fialat vagyok még. Istennek így is tetszik. Nem azon múlik.
ŐRNAGY Nem úgy értettem...
EMMI Majd ha eljön az ideje.
ŐRNAGY Persze, mindennek eljön. Majd elrendeződik.
EMMI Igen.

Csend

ŐRNAGY: Észrevette már, hogy azok a legszomorúbbak, akikkel a legtöbb jó történik?
Mert ha a jó elmúlik! A hiány a borzalmas! Ilyen például az elszakadás is. És elég egy dallam, hogy felidéződjön a múlt, amikor még minden jól volt...
EMMI Miért mond ilyeneket?
ŐRNAGY Nem akarom a szívét fájdtítani, csak...
EMMI Nem fájdtítja.
ŐRNAGY Csak azért mondom, mert ebből az következik, gondolom én legalábbis, hogy mindenre, ami érték, ami igazán fontos az embernek, arra úgy kell vigyázni, mint...
EMMI Elég unalmas ember maga, őrnagy úr.
ŐRNAGY Lehet.

Csend

ŐRNAGY Szeretném, ha nem értené félre. Maga gyönyörű.
EMMI Jó. Nem értem félre.
ŐRNAGY Tudja, ezt nehéz megmagyarázni, de kétféle nő létezik. Akibe bele lehet szeretni, és akibe nem. És ez még csak nem is a szépségtől függ.

EMMI Nem értem félre. Ezt se.
 ÖRNAGY Persze, ne is.
 EMMI Persze.
 ÖRNAGY De azt biztosan tudja, maga melyik kategória.
 EMMI Kategória!.. Örnagy úr, ha nem haragszik...
 ÖRNAGY De maga megint haragszik.
 EMMI Csodálja?
 ÖRNAGY Nem is tudom...
 EMMI Nem haragszom.
 ÖRNAGY Gyönyörű...
 EMMI Szeretnék lepihenni.
 ÖRNAGY Értem. Értem. Megyek. Kezeit csókolom.
 EMMI *(elhúzza a kezét)* Jó lesz úgy, hogy viszontlátásra.
 ÖRNAGY Viszontlátásra.

Kimegy

5.

Ugyanott. Emmi és Viktor

EMMI Kétszer volt itt benn nálam, csak kétszer... Egyébként este jön haza, és egyből megy a szobájába.
 VIKTOR Haza?! A szobájába?! Mi az, hogy a szobájába? És te? Végül is kettesben laksz egy férfival! *(Csend)* És?
 EMMI Mit és?
 VIKTOR Nem akart semmit tőled?
 EMMI Beszélt valami szabadságokról, amit kaptak a katonák. Hogy ti... Hogy kaptatok szabadságot. Azt mondta, egy időre feloszlott a tábor.
 VIKTOR Azt mondta?
 EMMI Azt.
 VIKTOR *(zavarban)* Egy része. A tábor egy része. Az oszlott fel. Ahol én vagyok, az nem oszlott fel. És miért mondta ezt neked?
 EMMI Nem tudom, csak mondta.
 VIKTOR Nem kell neked vele beszélgetned! Egyáltalán, minek meséltél neki rólam?
 EMMI Kérdezte, van-e valakim.
 VIKTOR És csak ezzel tudod megvédeni magad, hogy mesélsz neki, hogy van valakid!
 EMMI Megvédeni?..
 VIKTOR Minek kell tudnia?
 EMMI De hát nem kell félni tőle. Talán csak a ruha miatt nem tudom, esetleg...
 VIKTOR Nagy hiba volt! Akkor most nem tudom... Katonaruhában kell jönnöm. Még veszélyesebb lesz...

Emmi sír

VIKTOR Ne sírj. Nincs sok időm.
 EMMI Fáradt vagy?
 VIKTOR Fáradt vagyok. Vetkőzz le.

Emmi lassan veszi le a ruháját

6.

Ugyanott. Viktor és az Őrnagy ülnek a terített asztalnál. Az asztalon három üres tányér, három üres pohár és egy üveg bor. Viktor is katonaruhában

VIKTOR Hogyne. Bizakodunk.
ŐRNAGY Eddig is nagyszerűen harcoltak. Nem lesz semmi baj.
VIKTOR Reméljük.
ŐRNAGY Tölthetek?
VIKTOR Köszönöm.

Őrnagy bort tölt, magának is. Koccintanak, isznak

ŐRNAGY Remélem, nem zavarja, hogy magukkal vacsorázom.
VIKTOR Dehogy.

Csend

ŐRNAGY: Eltávozás?
VIKTOR Eltávozás. Szép szó.
ŐRNAGY Nálunk ez nem jellemző. (*Csend*) Nagyon szereti magát. (*Csend*) Gondolom, majd békeidőben házasodnak össze.
VIKTOR Kér?
ŐRNAGY Köszönöm.

Viktor bort tölt. Nem koccintanak, isznak

VIKTOR Őrnagy úr honnan?
ŐRNAGY Egy kis faluban lakom, hatvan kilométer innen. Irgács.
VIKTOR Mikor volt utoljára otthon?
ŐRNAGY Három hónappal ezelőtt. Fogalmam sincs, mikor mehetek megint.
VIKTOR Gondolom, micsoda hősnek tekintik Önt ezen az Irgácson.
ŐRNAGY Miért gondolja, hogy aki őrnagy, az nagyobb hős, mint bármelyik katona? Én legalábbis nem gondolok ilyesmit. (*Csend*) Kedves falu. Szeretnivaló emberek, csend, nyugalom... Hiányzik.
VIKTOR A csend?
ŐRNAGY A béke.

Csend

ŐRNAGY Mit csinált, mielőtt a háború kitört?
VIKTOR Semmi olyat, amit ne csinálhatnék, ha majd véget ér. Ha egyszer véget ér.
ŐRNAGY Egyszer véget.
VIKTOR Egyszer minden.
ŐRNAGY Minden.
VIKTOR Az biztos.
ŐRNAGY Biztos.
VIKTOR De jól elbeszélgetünk. Na, sose eszünk?
ŐRNAGY Különleges menyasszonya van.
VIKTOR Igen?
ŐRNAGY Nehéz lehet neki itt egyedül.
VIKTOR Ó, hát itt van maga is. (*Tölt az Őrnagynak. Magának nem*)
ŐRNAGY Nagyon szereti magát. Ha csak szóba kerül, egészen elváltozik az arca, kipirosodik...
VIKTOR Gyakran szóba kerülök?
ŐRNAGY Ne gondolja, hogy sokat vagyok ebben a házban. Nézze, én tudom, hogy magát ez zavarja. Értem is, persze. Igyekszem a lehető legkevesebb időt...

Nyílik az ajtó, Emmi lép be gőzölgő tállal

EMMI Máris itt vagyok.
ŐRNAGY *(felpattan)* Adja csak ide.

Kiveszi a kezéből a tálat, segít letenni. Viktor ezt látva szintén felpattan, majd visszaü

EMMI Micsoda illat!
VIKTOR Üljön csak le, merek.
Csak bátran.

Emmi mer a gulyáslevesből. Először az Őrnagynak, aztán Viktornak, majd magának. Letül

EMMI Jó étvágyat.
ŐRNAGY Jó étvágyat.
VIKTOR Jó étvágyat.

Megeszik az egész levest, szó nélkül. Akár két-három perc is eltelhet. Viktor közben megsózza a levest. Viktor és az Őrnagy egyszerre fejezik be. Emmi még eszik

EMMI Adhatok még?
ŐRNAGY Nem, köszönöm. Csak azért nem szólaltam meg, mert nem tudtam abbahagyni. Fantasztikus.
EMMI Köszönöm. *(Viktornak)* Ízlett?
VIKTOR Köszönöm.
ŐRNAGY Köszönöm.

Emmi is befejezi az evést. Kínos csönd

EMMI Akkor kiviszem.
ŐRNAGY Hagyja csak, kisasszony. Üljön le. Pihenjen.
EMMI Egész nap pihenek. Inkább el kéne foglalnom magam valamivel.
ŐRNAGY Előbb-utóbb megbolondul az ember, ha csak ül és gondolkozik, meg vár.
ŐRNAGY Tényleg, hogy telik egy napja?
EMMI *(Nevet)* Most mondtam.
ŐRNAGY Maga gondolja a virágokat a kertben?
EMMI Igen.
ŐRNAGY És miért nem tesz a vázába belőle?
EMMI Azért, mert ha leszakítom, azzal megölöm.
ŐRNAGY Aha.

Csend

VIKTOR Maga viszont gyönyörű csokrot hozott, őrnagy úr.
ŐRNAGY Ó, ez csak...
VIKTOR Na, na, ne szabadkozzon. Szép. Színben is jól mennek egymáshoz.
EMMI Az ilyen mezei virág valahogy más. Azt én is letépem, ha szép.

Csend

ŐRNAGY *(feláll)* Köszönöm, hogy magukkal vacsorázhattam. Egészen úgy éreztem magam, mint békeidőben... Mintha... Ma a táborban alszom. Indulok is.
(Viktornak) Remélem, találkozunk még.
VIKTOR Én biztos vagyok benne. A viszontlátásra.

ÖRNAGY Isten áldja magukat.
EMMI *(kikíséri az ajtóig)* Viszontlátásra.

Örnagy kimegy, Emmi kiviszi a tálat. Viktor fel-alá járkal. Emmi bejön

VIKTOR Neki tálaltál először!
EMMI Vendég.
VIKTOR És én mi vagyok?
EMMI Sajnos te is, egyre inkább... De hát mit számít ez?
VIKTOR Annak tálalsz először, aki a fontosabb! Tőlem meg se kérdezted, kérek-e még.
EMMI Kértél volna?
VIKTOR Nem kértem volna!
EMMI Ne haragudj.
VIKTOR Bejelentette, hogy nem alszik itt! Mintha szabadkozna, amiért nem tud maradni! Nevetséges!
EMMI Miért kiabálsz?
VIKTOR Azt hiszed, nem látom, mit akar? Láttam a szemén, ahogy végigmért téged! Ahogy végigsimogatott a tekintetével!
EMMI Képzelsz, Viktor. *(Átöleli)*
VIKTOR *(lefejt Emmi kezét)* Ismerem a férfiakat! Láttam a szemén! Tudja, hogy tetszik neked.
EMMI Nekem?
VIKTOR Látni rajtad! És miért vörösödsz el, ha szóba kerülök?
EMMI Én?
VIKTOR Azt mesélte, hogy amikor szóba kerülök, te elvörösödsz!
EMMI Nem tudom. Nem hiszem. Nem!
VIKTOR Szóba kerülök!.. Tetszik?
EMMI Nekem?
VIKTOR Mondd csak meg nyugodtan!
EMMI Féltékeny vagy?
VIKTOR Nem lehetek féltékeny?
EMMI Inkább ne féltékeny légy, hanem...
VIKTOR Hanem?
EMMI Egy kicsit kedvesebb.
VIKTOR Kedvesebb! Jó! Majd felpattanok, ha hozod a tálat! Ha az kell!
EMMI Nem az kell.
VIKTOR Akkor mi kell?
EMMI Hogy szeress engem. *(Sír)*
VIKTOR Nem szeretlek?
EMMI Nem tudom.
VIKTOR Gyere ide.
EMMI Csak azt akarom, hogy szeress. *(Hozzábújik)* Nem szeretem, ha kiabálsz.
VIKTOR Azért kiabálok, mert szeretlek.
EMMI Igen?
VIKTOR Válaszolj, de őszintén: tetszik neked ez az ember?
EMMI Nem tetszik.
VIKTOR De rokonszenves.
EMMI Mit számít ez?
VIKTOR Számít.
EMMI Jó. Akkor ez legyen az én titkom.
VIKTOR Tegyük fel, hogy én kitaláltam ezt a titkot, és nem tetszik nekem.
EMMI Van rá okom, hogy gyűlöljem őt?
VIKTOR Figyelj rám jól. Nekem itt jogaim vannak, amiket nem akarok mással megosztani.
EMMI Milyeid vannak? Jogaid?

VIKTOR Jogaim.
EMMI Jogaid.
VIKTOR Többet nem állhatsz szóba velem! Ha bejön, kiküldöd.
EMMI Viktor...
VIKTOR Nem engeded be ebbe a szobába! Elküldöd! Nekem itt... *(Erőszakkal vetkőztetni kezdi)*
EMMI *(ellöki)* Hagyjál!..
VIKTOR *(tovább erőszakoskodik)* Azt hiszed, ő jobban csinálja?..
EMMI *(ellöki)* Menj most el, Viktor...
VIKTOR Mi van? Menjek el?
EMMI Menj.
VIKTOR Menjek el? *(Pofon vágja)* Az életemmel játszom, hogy idejövök, és menjek el?
EMMI Megütöttél?..
VIKTOR Az enyém vagy.
EMMI Menj el.
VIKTOR Jól, van, ne haragudj... Emmi...
EMMI Menj el.
VIKTOR Tudod, hogy soha...
EMMI Menj el.
VIKTOR Emmi... Mondom, hogy ne haragudj...
EMMI Menj.
VIKTOR Többet nem...
EMMI Hát nem.
VIKTOR Gondold meg, mit mondasz nekem.
EMMI Tedd meg, hogy elmész...
VIKTOR De mi ketten...
EMMI Most menj el.
VIKTOR Most?
EMMI Menj el.
VIKTOR Menjek el...
EMMI Igen.

Viktor elrohan, becsapja az ajtót

7.

Ugyanott. Az Őrnagy és Emmi

ŐRNAGY Annak könnyű, aki nem gondolkodik sokat. Egy jó parancsnok nem embereket lát a seregében, csak tömeget. Adatokat lát, nem szemeket. Csak így lehet. Hiszen ha arról kell döntenie, kik menjenek a tűzvonalba, nem lehet filozofálni. Ha gondolkodni kezdene, végül senkit nem küldene oda. Mindenki mellett szólna valami. De ezzel halálra ítélné az egész sereget. Úgyhogy valakiket feláldoz. Így van ez... Az emberiség nagy példaképei, a nagy hősök - mind gyilkosok.
EMMI Örülök, hogy nem lenne jó parancsnok. *(Csend)* De hát nem értem én, őrnagy úr... *Érte* miért rajong? Ő kivétel?
ŐRNAGY Neki mindig igaza van. Támadták, mert feketére festette a kormány által nemzeti színűre mázolt ágyúkat. Aztán kiderült, hogy a színes ágyúkat máshol egy szempillantás alatt észrevette az ellenség! Ő visszafestette feketére. Talán ezért maradtam életben én is.
EMMI: Hála istennek.
ŐRNAGY Azt is a szemére hányták, hogy fehér tollat tüzetett a kalapokra az egyik

csatában. Igaza volt! Hiszen korábban előfordult, hogy egymást lötték a katonáink.

EMMI Amikor kezdődik a csata... Amikor elindulnak... Gondol arra, hogy meghalhat?

ŐRNAGY Sokkal jobban félek attól, hogy azoknak lehet baja, akik közel állnak hozzám.

EMMI Igen...

ŐRNAGY A háború szörnyűség, de az egyik félnek általában jobban igaza van, mint a másiknak. A mi célunk például a szabadság. Nagy veszteségekkel jár, míg elérjük, mint ahogy az életben minden cél elérése. De szabadság nélkül mit ér egy nemzet? Aki abban a tudatban hal meg csatamezőn, hogy áldozatát a szabadságért hozza, boldogan hal meg!

EMMI Abban a tudatban? De hát nem lehet előre tudni, mi lesz a vége.

ŐRNAGY El kell hinni.

EMMI Őrnagy úr... Van itt néhány doboz, tudja, amit kihoztam a szobájából. Átviszem a szomszéd házába, kérték, kell nekik pakolni. Azt kérték, hogy még ma... Várjon meg, egy perc az egész.

ŐRNAGY Menjen csak.

Emmi kimegy, Őrnagy nézelődik. Széken ül, háttal a bejáratnak. A szék támlája miatt hátulról csak a feje látszik. Csendben belép a szobalány (Veronka), meglátja a férfit, odalopózik mögé, és befogja a szemét. Az Őrnagy mosolyog, majd megcsókolja a kezét. Azt hiszi, Emmi

VERONKA *(becsukja a szemét, suttogva)* Nem, nem... Nem ő az, Viktor úr! Én vagyok! De jó, hogy látom. Ezek szerint jól van... Ne haragudjon, csak... Olyan jó így...

ŐRNAGY Félek, hogy...

Veronka felsikolt

ŐRNAGY Nyugodjon meg...

VERONKA Kicsoda maga? Jaj, istenem...

ŐRNAGY Én...

VERONKA Hol vagyok?..

ŐRNAGY Maga a Veronka lesz, ha jól gondolom...

VERONKA Édes istenem, hát...

ŐRNAGY Viktor úr most nincs itt. A kisasszony nemsokára jön, csak a szomszédba ment át... Néhány dobozt... Ami pedig engem illet, engedje meg, hogy bemutatkozzam...

Emmi lép be

EMMI Veronka!...

VERONKA Kisasszonykám!

EMMI Már megjöttetek?

VERONKA Nem... Csak én... Néhány holmiért elküldött a nagyságos asszony... Pár kendőt kell vinnem, meg...

EMMI ...Jól van, nyugodj meg, Veronka. Az őrnagy urat... beszállásolták ide hozzánk... Nem tudtam értesítést küldeni, nincs meg a cím, de most megírom levélben, vidd el anyámnak, ha mész.

VERONKA Igen... Holnap mennék vissza... Hosszú volt az út. Holnap reggel.

ŐRNAGY Nagyon megijedhetett.

VERONKA Á, semmi... A nagyságos asszony kérdezteti, hogy jól van-e minden.

EMMI Jól van minden.

VERONKA Vele is minden rendben.

EMMI Hála istennek. Menj, pihenj le.

VERONKA Igen... (*Kimegy*)
 ÖRNAGY Szegényke...
 EMMI Nagyon érzékeny.
 ÖRNAGY Mit gondolhat most rólunk?
 EMMI De hiszen mondtam neki, hogy beszállásolták. Mit gondolna?...
 ÖRNAGY Csak hogy így ültem itt egyedül... De ismeri a vőlegényét, ha jól sejtem.
 EMMI Ismeri.
 ÖRNAGY Helyes lány. Egyidősek lehetnek.
 EMMI Nem éhes?
 ÖRNAGY Nem, köszönöm.
 EMMI Na... Hol is tartottunk? Ja igen. Akartam már kérdezni. Arra gondolt már, hogy akárhogy is igaza van... Hogy akit megöl a csatában, annak is van apja, meg anyja? Meg szerelme?
 ÖRNAGY Igen. Gondoltam. (*csend*) Talán holnap ideérnek. Meghal majd sok ember.
 EMMI: Szeretném, ha nagyon vigyázna magára.
 ÖRNAGY Nekem muszáj vigyáznom magamra. Nem zongorázik valamit?
 EMMI. Mit szeretne hallani?
 ÖRNAGY Ami örömet szerez magának. Elhallgatnám egész nap.
 EMMI Játsszuk el azt a kis dalocskát, amit múltkor! Emlékszik még?

Elkezdik játszani

EMMI Nem is így volt... Várjon. Ide a kezét.
 ÖRNAGY Igaza van.
 EMMI Ez az. Most együtt vagyunk.

Viktor lép be, katonaruhában

VIKTOR Szabad?

Abbahagyják a zongorázást

VIKTOR Szép napot a hölgynek és az úrnak.
 ÖRNAGY Isten hozta.
 VIKTOR Isten és a lábam.
 ÖRNAGY Már azt hittük, valami baja van.
 VIKTOR Jó érzés, hogy együtt aggódnak értem.
 EMMI Ül le.
 VIKTOR (*Örnagyhoz*) Csak folytassák a hangversenyt! És a bizonyára érdekes beszélgetést.
 EMMI Kérlek...
 VIKTOR Mintha itt se lennék. Be se jöttem. Itt se vagyok.
 EMMI Viktor...
 ÖRNAGY A legjobb, ha elmegyek.
 VIKTOR Maradjon! Éppen öntől akartam kérdezni valamit!
 ÖRNAGY Parancsoljon.
 VIKTOR Hogy van a kedves felesége?

Csend

ÖRNAGY A feleségem? Jól. Leszámítva azt, hogy miattam aggódik.
 VIKTOR És miért nem látogatja meg a hites urát? Vagy miért nem hozza ide? Biztosan hiányzik neki a férje.
 ÖRNAGY Mint ahogy ő is nekem. De nem engedem harcözelbe. Szívtelenség volna. És ha még csak egyedül lenne! De két kisgyermekkel, vészben, zivatarban,

néha éhezve, üldöztetve utazni, gondolni sem szabad ilyesmire. Aki csatareggelen asszonyosírást hall, annak rosszul esik az ágyúörgést hallani. Ezek csak kifogások... A tiszt urak elhanyagolják kis feleségeiket, hogy ne legyenek terhükre ostromok és hódítások közben, igaz? Egészen más ostromok közben, mint amiket puskaporral szokás kivívni!

VIKTOR Nem. Én szeretem a feleségemet. Imádom. És ha el tudnám felejteni benne a szeretőt, akkor sem felejthetném el benne gyermekeim anyját. Rajta kívül nőnek arca nem foglalt el sem szívemben, sem álmomban helyet.

ŐRNAGY De hát...

VIKTOR *(suttogva az Őrnagyhoz)* Ön nagyon jó ember.

EMMI Minden jót.

ŐRNAGY

Őrnagy kimegy, csend. Emmi elfordul Viktortól

8.

Viktor kísétál a színpad elejére, megfogja a bokrot

VIKTOR Biztos voltam benne, hogy az őrnagy a családját nem hozta szóba. Azzal nem terhelte Emmi fejcskóját. Egyébként viszont beszélt neki, beszélt, beszélt, ő meg csak hallgatta. Én benn a táborban, ő pedig a házban az őrnaggyal, a választékos modorú úriemberrel, a hőssel, aki mesél neki a nagy csatákról... Éreztem, hogy elveszítem. Én nem tudtam úgy mesélni... Amikor megtudtam a nagy titkot, eszemet veszelve rohantam a hírrel, még örültem is neki, hogy ott találok az őrnagyot. És egy szempillantás alatt kisszerű, alattomos alak lett belőlem. Mindketten megaláztak. Az őrnagy még csak zavarba se jött. Emmi pedig meggyűlölt. Ahelyett, hogy pofonvágtat volna, engem gyűlölt meg.

Viktor visszasétál a színpadra Emmihez

9.

VIKTOR Meglepődtél, igaz?

EMMI *(csendesen)* Most még jobban szeretem.

VIKTOR Mit mondasz?

EMMI *(kiabál)* Szeretem! Szeretem őt! *(Kiszalad)*

VIKTOR *(eszőlős tekintettel járkál)* Ez nem lehet igaz. Nem lehet igaz. *(Lerogy egy székre)* Mindennek vége... Mit csináljak?

A szobalány lép be

VERONKA Viktor úr... *(Odaszalad, megcsókolja a kezét)*

VIKTOR *(eltolja)* Mit csinálsz?

VERONKA Láttam, hogy jött, éppen kicsomagoltam... De jó, hogy látom...

VIKTOR Hát itt vagytok.

VERONKA Nem. Csak én. Mi a baj?

VIKTOR Baj?

VERONKA Látom én... Majd én segítek...

VIKTOR Mit segítesz?

VERONKA Viktor úrfi... Amit akar...

VIKTOR Fabatkát sem ér az életem.

VERONKA Fabatkát?

VIKTOR Anyit se.

VERONKA Mi az a fabatka?
 VIKTOR Annyit se, Veronka....
 VERONKA Talán megsebesült?
 VIKTOR. Igen.
 VERONKA Hol?
 VIKTOR Belül, Veronka.
 VERONKA Hogy értve?
 VIKTOR Édes kicsi lány vagy te.
 VERONKA Mit segítek?
 VIKTOR Találkoztál már ezzel az őrnaggyal?
 VERONKA Igen.
 VIKTOR És? Tetszik neked?
 VERONKA Az őrnagy? Viktor úrfi...
 VIKTOR Na, csak mondd meg nyugodtan. Tetszik neked, vagy nem?
 VERONKA Hogy tetszene már?
 VIKTOR Van, akinek tetszik. Milyen férfi, mi?
 VERONKA Olyan... Fess.
 VIKTOR Fess. Értem.
 VERONKA Mondjuk fess, de hát azért... Nem úgy fess. Úgy nem tetszik.
 VIKTOR És... Semmiképpen nem tudna tetszeni neked? Ha te tetszenél neki, neked ő akkor se tudna tetszeni?
 VERONKA Jaj, miket beszél, Viktor úrfi...
 VIKTOR Ha beléd szeretne, akkor se? Visszaszeretni se tudnád?
 VERONKA Jaj, hát miért kérdez ilyeneket? Hát tudja maga, hogy énnekem ki tetszik...
 VIKTOR *(kezébe veszi Veronka fejét)* Mondjuk tudom. És megtennél valamit annak, aki tetszik neked?
 VERONKA Hát persze.
 VIKTOR Megpróbálnád? Hogy tetszen neked az őrnagy?
 VERONKA Ja azt? De hát nem értem...
 VIKTOR Nem kell értened. Megteszed nekem? Ha én kérem?
 VERONKA Viktor úr...
 VIKTOR Na?

Viktor átöleli, megcsókolja

VERONKA Viktor úr... Én holnap... Nem szabad...

Viktor megcsókolja

VIKTOR Szóval... Menj be a szobájába, kopogj be hozzá, és... Nincs ebben semmi rossz, legalább látja a kisasszony, milyen... előzékeny vagy a vendéggel... Amikor hallja, akkor kérdezd meg az őrnagytól, miben lehetsz a szolgálatára... Vagy nem is... Csak azt hallja, hogyha akar valamit tőled...
 VERONKA Nem értem.
 VIKTOR És ha akar valamit... Akkor nyugodtan... Egyszer élsz te is... Egy őrnagy!... És ha a kisasszony látja, még jó is. Tudod, aggódik, hogy lesz-e neked már valaki... Szeretné, ha lenne... Az őrnagynak tetszel... Miért ne?...
 VERONKA Viktor úrfi...
 VIKTOR És ha lesz belőle valami?... Bátran... De úgy, hogy lássa Emmi is... Ennyi az egész. *(Csókolja)* Megteszed? Én kérlek rá...

Viktor csókolja, Emmi lép be. Veronka felsikolt, elugrik

VERONKA Nem!...
 EMMI Egyedül maradhatnék a szobámban?

VERONKA Nem úgy volt, Emmi kisasszony!... Nem... (*Sírva kiszalad*)
VIKTOR Várjál...
EMMI Egyedül.
VIKTOR Emmi... Most azt hiszed... Emmi... Éppen hogy nem... Éppen, hogy félreérted...
EMMI Nem érdekel.
VIKTOR Várjál.
EMMI Egyáltalán nem érdekel.
VIKTOR Egyszer majd megérted.

Viktor kimegy. Emmi mereven bámulja a földet

10.
Az Őrnagy háza Irgácson. Kopognak

FELESÉG (*jön ki a belső szobából, megéjt nyitni*) Ki az?

Újabb kopogás. Feleség kinyitja az ajtót. Viktor áll ott

VIKTOR Bocsásson meg asszonyom, ha rosszkor jöttem. Bittner Viktor vagyok.
FELESÉG Kit keres?
VIKTOR Ön ugyebár az őrnagy úr felesége.
FELESÉG Igen. Valami baj van?
VIKTOR Nem zavarom sokáig.

Csend

FELESÉG Mondja már, az isten szerelmére! Jöjjön be!
VIKTOR Köszönöm.
FELESÉG Történt valami?
VIKTOR Történt, de ne ijedjen meg.
FELESÉG De hát mi van vele? Mondja már!
VIKTOR Semmi, ne aggódjon.
FELESÉG Semmi?
VIKTOR Semmi.
FELESÉG Semmi baja?
VIKTOR Az égvilágon.
FELESÉG Hála istennek. Úgy állt ott, mintha nem is tudom, mi történt volna... Semmi baj... Jól van. De hát akkor mi történt? Na jöjjön, üljön le. Szóval jól van...
VIKTOR Jól?! Úgy érzi magát, mint egy kiskirály!
FELESÉG (*megütözik*) Kiskirály?!
VIKTOR Talán nem ez a legjobb szó, de azért...elég találó szerintem.
FELESÉG Merre állomásoznak?
VIKTOR Mikor merre.
FELESÉG Maga az egyik katonája?
VIKTOR Katona voltam, de nem az övé. Most már nem vagyok katona. Megszöktem.
FELESÉG Honnan ismeri őt?
VIKTOR Ó, van egy közös ismerősünk.
FELESÉG Közös ismerősük. Miféle közös ismerősük?
VIKTOR A legszebb nő a világon.
FELESÉG Ő a közös ismerős?
VIKTOR Ő. A volt menyasszonyom.
FELESÉG Értem. Nem értem.

VIKTOR Nála lakik.
 FELESÉG Kicsoda?
 VIKTOR A férje.
 FELESÉG Nála lakik?
 VIKTOR Beszállásolták a tiszteket egy-egy házba. Nem tud róla? Hogy ne kelljen a táborban éjszakázniuk. Az ön férjét is beszállásolták. Az ön férje jelenleg az én volt menyasszonyom házában lakik.

FELESÉG Érdekes.
 VIKTOR Nem tudta?
 FELESÉG Mióta?
 VIKTOR Pár napja.
 FELESÉG Nem küldött magával levelet?
 VIKTOR Levelet? Azt nem. Biztosan nem volt ideje rá, hogy írjon.
 FELESÉG Két hete írt utoljára. Persze, minek is írt volna azóta?
 VIKTOR Sokat mesélt magukról. Főleg a gyerekekről. Nincsenek itthon?
 FELESÉG A szomszédos utcában laknak anyámék, ott vannak.
 VIKTOR Fiúk?
 FELESÉG Fiúk. De ha sokat mesélt róluk...
 VIKTOR Kiment a fejemből. Szóval minden rendben.
 FELESÉG Meg se kérdezem, kér-e valamit.
 VIKTOR Innék egy kortyot, hosszú volt az út.
 FELESÉG Azonnal.

Feleség kimegy. Viktor nézelődik. Hasonló lakás, mint Emmié. A falon itt is képek. Családi fotók. Feleség bejön

FELESÉG És mondja, csak ezért utazott ide?
 VIKTOR Dolgom volt errefelé, mondtam neki, ő meg megörült, hogy erre járok, és így megkért....

FELESÉG Ez jó lesz? *(Bort tölt)*
 VIKTOR Jó, köszönöm. Maga nem iszik?
 FELESÉG Nem szoktam.
 VIKTOR Igyon velem.
 FELESÉG Nem szeretem, de ha akarja...
 VIKTOR A jó hírre.

Feleség tölt, koccintanak, isznak.

VIKTOR Finom.
 FELESÉG *(helyel kínálja Viktort, leülnek)* Ilyen időben minden hír jó, ami nem bajról szól.

VIKTOR Nem mindenki ilyen szerencsés, mint az őrnagy úr. Család, gyerekek...
 FELESÉG Csak ez az izgalom, minden nap, hogy mi történik...
 VIKTOR Itt van például az én esetem. A volt menyasszonyommal. Persze nem akarom untatni...

FELESÉG Nem... Mondja csak a volt menyasszonyát.
 VIKTOR Én a hűséget nagyon becsülöm ám. Tölthetek még bort?
 FELESÉG Szolgálja ki magát.
 VIKTOR Kellemes ház. Csak olyan üres. Hogy bírja nélküle?
 FELESÉG Gyerekekkel könnyebb kibírni.
 VIKTOR Persze, a gyerekek. Hol is tartottam?
 FELESÉG A hűségnél. Hogy becsüli.
 VIKTOR Igen. Azt hiszem, a hűség mindennek az alapja. Hűség a hazához, a családhoz, a szerelemhez... Magunkhoz...

FELESÉG Megcsalta a menyasszonya?

VIKTOR *(meglepődik)* Hogy megcsalt-e? Kérdés, mit tekintünk megcsaláson. Ön például mire érti?

FELESÉG Csak kérdeztem...

VIKTOR Hogy lefeküdt-e valakivel?

FELESÉG Ne haragudjon, csak azt hittem, erre akar kilyukadni.

VIKTOR Tulajdonképpen nem akarok semmire kilyukadni. Csak az üzenetet hoztam, hogy minden rendben. Tényleg szép a házuk.

FELESÉG Ott, a verandán szoktunk üldögélni. Ha itthon van ő is.

VIKTOR Nyugalmas lehet. Mit gondol, rosszat tesz egy kapcsolatnak, ha hosszabb időre elválnak egymástól a felek? Lehet, hogy kimondottan jól tesz, nem? Ugye? Nem vágta rá, hogy "dehogyl!"

FELESÉG Nekem például nem tesz jól. Nekem hiányzik.

VIKTOR Hiányzik, hiányzik, de azért...

FELESÉG Mit azért?

VIKTOR Nyugalom, nyugalom... Igyon inkább még egy pohárral.

FELESÉG *(feláll)* Megkérem, hogy ha nincs több közölnivalója...

VIKTOR Közölnivalóm az van, csak üzenet nincs több.

FELESÉG Akkor közölje, és aztán búcsúzzunk el egymástól.

VIKTOR *(közel lép Feleséghez, a fülébe duruzsolja)* Tévedtem. Maga a legszebb nő a világon.

FELESÉG Kérem, hogy mer ilyet?...

VIKTOR *(a Feleség fülébe)* Nem is tudja, milyen csodálatos asszony.

FELESÉG *(nem lép el)* Kérem...

VIKTOR *(Feleség fülébe búg)* Nem is tudja... És csak így egyedül, ezekben a nehéz időkben, így elhagyatva...

FELESÉG *(csendben)* Mit csinál?..

VIKTOR Egyedül, férfi nélkül... Szörnyű idők... Szörnyű... De mégiscsak... Az élet!..

FELESÉG *(erőtlenül)* Ne..

VIKTOR *(öleli, a fülébe)* Amíg élünk... Az ifjúság... A test... Az parancsol nekünk, ugyebár... És egyetlen életünk van, tudja jól... Az ifjúság meg úgy múlik el, mintha itt se lett volna...

FELESÉG Ne...

VIKTOR Várakozás... Szabadság... Miért ne?.. Vágyakozás... Ki tiltja meg? Jön egy férfi... Ki tudná meg, mi történt?... Soha senki... Senki meg nem tudja....

FELESÉG Ne...

VIKTOR Emberek vagyunk...

FELESÉG *(hagyná magát)* Ne...

VIKTOR Micsoda nő maga... Micsoda nő...

FELESÉG Kérem...

VIKTOR *(ellép, normális hangon)* Biztos vagyok benne, hogy tökéletesen megbíznak egymásban.

FELESÉG Tessék?

VIKTOR Nem mindenki olyan szerencsés, mint az őrnagy úr. Na minden jól!

Nevetve kimegy. Feleség áll megbabonázva, majd kitör belőle a zokogás. Felkapja az asztalról az Őrnagy képét, magához szorítja

FELESÉG: Istenem... Istenem...

11.
Emmi háza. Emmi és az Őrnagy

EMMI Az mi?

ÖRNAGY A proklamáció?
EMMI Az.
ÖRNAGY Kiáltvány.
EMMI Proklamáció.
ÖRNAGY A külföldön állomásozókat hívták proklamációkkal haza. Persze titokban. Voltak küldöttek, akik ruhájuk gombjába rejtették az írást, mások a csizmájuk talpába tették, de egy-egy szivar takarójába is tettek üzeneteket. Aki megkapta, betegnek tette magát, mondjuk szívfájdalomról panaszkodott, mire elbocsátották. És ők akkor rohantak haza. Rengetegen csatlakoztak hozzánk.

EMMI Mikor lesz már vége?
ÖRNAGY Nem tudom, Emmi kisasszony.
EMMI És mi lesz a vége?
ÖRNAGY Most már biztos, hogy holnapra érnek ide. Holnap eldőlhet minden.

Csend

ÖRNAGY A vőlegénye eltűnt?
EMMI Már nem a vőlegényem.
ÖRNAGY Miattam van az egész...
EMMI Nem.
ÖRNAGY Remélem, nem ment tönkre minden... Vagy nem is tudom.
EMMI Meglátjuk.
ÖRNAGY Mégiscsak miattam...
EMMI Ha engem nem izgat, magát se izgassa.

Csend

ÖRNAGY Az egyik mindig jobban szeret.
EMMI Nem is gondoltam, hogy másként is...
ÖRNAGY A másik pedig kihasználja ezt. Nem azért mert rossz, csak önkéntelenül. Persze, nem lenne szerencsés, ha bármibe is beleszólnék... Csak azt akarom mondani, hogy maga olyat érdemelne, aki... megérdemli magát.

EMMI Én is olyat találok majd,ilyent érdelek. Így van ez. Semmi sem véletlen. Sem az idő, sem a hely. És nem is mindegy.

ÖRNAGY Micsoda?
EMMI Nem mindegy sem az idő, sem a hely. Sem a szavak.
ÖRNAGY A szavak?
EMMI Mindig mondogatta, hogy mindegy, mit beszél egymással két ember. Hogy nem számít, azt mondta. Mert ha leéli az életét egymással két ember, hát nem mindegy, melyik nap miről beszélnek? Ha komolyan figyelnének a szavakra, minden nap összevesznének valamin. Nem is tudnának élni. Ha tényleg megsértődnének egy-egy szón. Szóval hogy mindegy, azt mondta.

ÖRNAGY Érdekes gondolat.
EMMI Ami elrendeltetett, az úgy is lesz. Ha az ember megtalálta a párját... Úgy értette, ránk... De így utólag... Veronka?... Nem tudom azt a szabadságot se, Veronka éppen akkor kapott szabadságot, mikor voltak azok a... ahogya maga mondta... De hát... szerelmes volt belém... Nem, hát Veronka nem...
ÖRNAGY Veronka... Mielőtt elment, bejött a szobámba.
EMMI A szobájába?..
ÖRNAGY Azt mondta, szeretné, ha maga látná, hogy beszélgetünk.
EMMI Micsoda?!
ÖRNAGY Aztán elsírta magát, és kiment.

Csend

EMMI Veronka... Hát mi történt?..

Csend

ÖRNAGY Ugye meglepődött a múltkor? A feleségem miatt.
EMMI Mitagadás... Mesélhetett volna róla. Meg a gyerekeiről.
ÖRNAGY Nem tudok mesélni róluk. Úgy értem, elég érdekesen nem. Ami fontos, arról úgylis csak profán módon tudunk beszélni, meg tudom, hogy nem érdekel másokat az, ami csak nekem fontos.

EMMI Más nem így gondolkodik.
ÖRNAGY Mindenesetre nem akartam eltitkolni maga előtt semmit, elhiheti. Csak úgy érzem, azzal, hogy mondjuk beszélek az én csodálatos fiaimról, mindjárt le is fokozom őket, mert hát jelzőket keresek rájuk, próbálom leírni őket, és úgyszem lesz az egész olyan, mint amilyennek szeretném. Másnak nincs ebben semmi különös. Mondjam el, milyen szépek? Milyen okosak, szelídek? Hogy a világon a legdrágábbak? Más ezt legfeljebb udvariasan végighallgatja. Elég az nekem, belül, hogy tudom, ők vannak nekem. Ha olyannak mondom, akinek van gyereke, csak mosolyog magában, mert úgylis tudja, hogy az övé a legdrágább. Ha meg olyannak, akinek nincs, annak csak rosszul esik hallani.

EMMI Igen?.. Jaj, el is felejtettem, levelet kapott!
ÖRNAGY Levelet? Én?
EMMI Teljesen elfelejtettem.
ÖRNAGY Ide jött?
EMMI Nem is értem, hogy ment ki a fejemből, ne haragudjon... *(Felveszi az asztalról a levelet)*. Tessék.

ÖRNAGY: Nem értem. Ide?
EMMI Gondolom, hazulról.
ÖRNAGY Nem is tudják, hogy itt vagyok.
EMMI Nem tudják?
ÖRNAGY A címet nem.
EMMI Otthonról?
ÖRNAGY A bélyeg alapján igen.
EMMI Biztosan tele van édes szerelemmel... Megmutatja?
ÖRNAGY Tartok tőle, hogy nem a feleségem, hanem az apja ír, és abban aligha lesz egyéb őszi és tavaszi vetésnél.

EMMI Az ő írása?
ÖRNAGY Nem tudom.
EMMI Bontsa ki! Ez csak a címzés.
ÖRNAGY Fekete pecsét.
EMMI Nem fekete az, nézze meg jobban. Csak sötétzöld. Nézzen bele, ha nem akarja, ne mutassa meg.

ÖRNAGY *(feltépi a borítékot, olvasni kezdi)* Jaj, istenem. *(Lerogy, kiejti a kezéből)*
EMMI Mi történt?
ÖRNAGY Istenem!..
EMMI Mondja már!
ÖRNAGY Meghalt! A feleségem. Meghalt.
EMMI Adja ide.
ÖRNAGY *(odanyújtja a levelet)* Meghalt.
EMMI *(olvassa)* "Forró betegségben, mit férje utáni aggodalma idézett elő"
ÖRNAGY Vége.
EMMI Nyugodjon meg...
ÖRNAGY Mindennek.
EMMI Nem...

Emmi nem tudja, mit csináljon, sután átöleli az Őrnagyot

ŐRNAGY Mindennek vége.
EMMI Nem... Jaj, istenem...
ŐRNAGY *(feláll)* Meghalt.
EMMI *(megint olvassa)* "Forró betegségben..."
ŐRNAGY Most inkább egyedül...
EMMI Nem maradna inkább? Nem jobb?.. De persze, menjen csak, ha úgy... Vigyázzon... És jöjjön vissza, ha úgy érzi...

Őrnagy kimegy

EMMI *(utánaszól, de az Őrnagy már nem hallja)* Jöjjön bármikor... Éjszaka is, ha beszélgetni akar... Ha nem bírja... Ha egyedül... Ha kell valaki...

Emmi egyedül marad a szobában. Leül a zongorához. Nem kezd el játszani. Belép Veronka

VERONKA Kisasszony...

Emmi feláll

VERONKA Azért utaztam ide, hogy... két hét múlva jövünk egyébként... Kisasszony... Amit a múltkor látott... Nem tudom, hova legyek... Az semmi se volt. Csak amit látott. Annyi volt... Viktor úrfi megcsókolt... Nem azért, mert rossz, biztosan én voltam túl... Nem akartam pedig. Ő nem rossz... De azt nem tudom, előtte mit akart, mert azt kérdezte, tudnám-e szeretni az Őrnagy urat... Szóval nem ő akart engem, nem kell attól félnie. Csak jóságból adta a csókot talán, nem is tudom... Azért mondom, csak hogy tudja... Mert azt tetszik tudni, hogy tetszett nekem a Viktor úrfi, de hát csak úgy, ahogy mindenkinek tetszene. Kisasszony... Úgy mentem el a múltkor, hogy nem is beszélünk már... Most meg nem tudom, mit gondol rólam, meg hogy mi volt... Én azóta nem is alszom... A csillagok nem hagynak... Éjjel szűrnak a csillagok... Nem tudom... Mintha néznének, hogy mit keresek itt... A világon, hogy mit akarok... Nem tudom elmondani se... Kisasszony... *(Sírni kezd)*

EMMI *(megsimogatja)*: Nincs baj, semmi. Semmi baj.

VERONKA Csak el kellett mondanom, és már megyek is vissza. Nem is tudja a nagyságos asszony, hogy itt vagyok... Csak kértem egy kis kimenőt... Nem mondtam semmit. Mít is mondtam volna?.. Szóval hogy tudom én... És én tehetek róla. De hogy az Őrnagyot, ezt nem értem. Mindegy. Tudom, hogy nem lett volna szabad...

EMMI Nyugodj meg, Veronka. Nem számít. Nem számít... Nem számít... Viktor úrfi, azt hiszem, nem jön többé.

12.

Ugyanott. Őrnagy fekszik az ágyban, fején kötés. Mellette Emmi térdel, kezében csésze

ŐRNAGY Hol vagyok?
EMMI Nincs semmi baj. Most már itt van nálam.
ŐRNAGY A fejem...
EMMI Végre felébredt. Kér?
ŐRNAGY Igen...
EMMI *(megitatja)* Ne mozogjon. Maradjon fekvé.

ÖRNAGY Hogy kerülök ide?
 EMMI Meg akart halni? Azt mondják, úgy harcolt, mint akinek nem fontos az élete.
 ÖRNAGY Nem fontos.
 EMMI Hogy mondhat illet? Várják a gyerekei! Mesélik, hogy szándékosan előre
 lovagolt, a csatatűzbe, az ágyúk elé, csak ment, rohant a kardcsapások közé...
 Fejsebet kapott. Félholtan vitték kórházba. Napokig nem volt magánál.
 ÖRNAGY Széthasad a fejem... Jobb lett volna meghalni.
 EMMI Meg fog gyógyulni. Semmi másra nincs szükség, csak pihenésre. Pihenni meg
 itt tud a legjobban.
 ÖRNAGY Emmi...
 EMMI Igen?
 ÖRNAGY Mi történt? A csatában.
 EMMI Mindegy. Azóta már vége. A háborúnak. Letettük a fegyvert.
 ÖRNAGY Micsoda?
 EMMI Ezzel most ne törődjön. Rendbe jön hamar. Megengedték, hogy itt legyen
 nálam ...
 ÖRNAGY Vége?.. Letettük a fegyvert? És mi van most?..
 EMMI Semmi egyelőre. Nyugalom.
 ÖRNAGY Nyugalom... Emmi... Talán lázálmok lehettek... Tudja, hogy magáról
 álmodtam?
 EMMI Pihenjen.
 ÖRNAGY Magát láttam álomban. Nem a feleségemet.
 EMMI Néhány nap múlva felkelhet. Ha nem haragszik, most az én ágyamban
 fekszik, hogy ne legyen távol tőlem. Én is itt alszom, a szobában, hogy ha
 bármire szüksége van, vagy ha fáj, tudjon szólni.
 ÖRNAGY Adna egy kis teát?
 EMMI Óvatosan üljön föl. Segítek.

Emmi segít felülni az Örnagynak, aki iszik

ÖRNAGY Köszönöm.
 EMMI Hozzak új borogatást? Nem esne jól a hideg?
 ÖRNAGY Nem tudom. Meghalt...
 EMMI Hozok mindjárt. Addig is aludjon nyugodtan. Majd ráteszem.
 ÖRNAGY Miert törődik velem?
 EMMI Kivel törődjek?

Leveszi a borogatást a fejéről, kimegy

13.

Ugyanott, Emmi és Örnagy. Örnagy már jól van, sétálgat. Mindketten zavarban

ÖRNAGY Megmosott?!
 EMMI Nem is emlékszik?
 ÖRNAGY Nem.
 EMMI Akkor nem volt emlékezetes.
 ÖRNAGY És... Hogy?
 EMMI Hát... Lemostam.
 ÖRNAGY Mindenhol?
 EMMI Mindenhol.
 ÖRNAGY Miert nem emlékszem?
 EMMI Nem volt jól.

ÖRNAGY De magamnál voltam.
 EMMI Többnyire.
 ÖRNAGY És nem szóltam semmit?
 EMMI De. Hogy fáj. A feje. Nem a mosás.
 ÖRNAGY Itt az ágyban?
 EMMI Itt.
 ÖRNAGY Mivel?
 EMMI Hát kendővel. Meg a kezemmel.
 ÖRNAGY És nem érezte kellemetlenül magát?
 EMMI Kellemetlenül? Nem. Azt így nem mondanám.
 ÖRNAGY Hát... Köszönöm.
 EMMI Semmiség.
 ÖRNAGY És... Hányszor mosott meg?
 EMMI Csak kétszer. Egyszer, mikor idekerült, akkor még rosszul volt. Aztán két nappal később megint. Azt hittem, érzékeli, nagyon szépen emelgette a kezeit, meg a lábait.
 ÖRNAGY A lábaimat is emelgettem?
 EMMI Csak ahogy mostam.
 ÖRNAGY Nem is kellett segítenie? A lábamat emelni.
 EMMI De, egy kicsit kellett.
 ÖRNAGY Értem.
 EMMI Utána meg, amikor megint magához tért, azt mondta, rólam álmodott.
 ÖRNAGY Igen... És mit?
 EMMI Azt magának kell tudnia.
 ÖRNAGY Emlékszem már, igen.
 EMMI Arra emlékszik, ami álmában történt, arra meg nem, ami ébren...
 ÖRNAGY Mit csináljak?
 EMMI Ennyit még nem kellene járkálnia. Üljön csak le. Még pihennie kell.
 ÖRNAGY Látja, minden hiába volt. Elveszítettem a feleségemet, és letettük a fegyvert. Köszönöm, hogy megnézte a tábor. Már tábor sincs. Hiába volt. Én elveszítettem a feleségemet, az ország pedig a háborút. Az áldozat nem ért semmit. Az, hogy vége, az azt jelenti, hogy életveszélyben vagyok. Mint mindenki, aki fegyvert fogott. De a gyerekeim és az apósomék várnak engem. Ott én nem örnagy vagyok, hanem... Ott csak egy ember.
 EMMI Igen...
 ÖRNAGY Csak egy ember...
 EMMI Igen.
 ÖRNAGY Nem jött levél azóta? A gyerekektől, vagy róluk esetleg... Vagy hogy a temetés? Biztosan már megvolt... Nem is tudtam odamenni... Még a temetésen se... Nem írtak?
 EMMI Nem.
 ÖRNAGY Nem. Emmi... Kérdeznem kell valamit magától. Jöjjön ide, figyeljen jól.
 EMMI Igen?
 ÖRNAGY Figyeljen, nagyon figyeljen.
 EMMI Igen.
 ÖRNAGY Szereti kegyed a kisgyerekeket?
 EMMI Hogy én? Szeretem, persze.
 ÖRNAGY Jók, kedvesek, mint az angyalok.
 EMMI De hát... Kikre gondol?
 ÖRNAGY A gyerekeimre. Az én árva gyermekeimre. Tudná szeretni őket?
 EMMI A gyerekeit?
 ÖRNAGY Igen.
 EMMI Én?..
 ÖRNAGY Igen.
 EMMI Igen...

ÖRNAGY Igen?
EMMI Igen... Igen. Igen!

Átöleli az Örnagyot. Sír, megcsókolja

14.

Kocsin ül Emmi és az Örnagy. A kocsi halad. Mellettük csomagok, bőröndök

EMMI Leírtam mindent.
ÖRNAGY Nem kellett volna megvárni őket?
EMMI Magyarázni kellett volna hosszasan... De leírtam, hogy egy hét múlva visszajövök a holmikért.
ÖRNAGY Nem fog haragudni?
EMMI Anya? Majd megismer. És akkor nem.

Csend

ÖRNAGY Ideges vagy?
EMMI Nem tudom, mit szólnak majd, ha meglátnak.
ÖRNAGY Szeretném, ha második édesanyjuk lennél.
EMMI De mit szólnak majd ők?
ÖRNAGY Az én új boldogságom kárpótolni fogja a régit. Biztos vagyok benne.
EMMI Nem fog ő az eszedbe jutni, bármit csinállok?
ÖRNAGY Nem tudom... Ezt egyelőre nem ígérhetem meg. Még nem felejtettem el.
EMMI Persze, persze. Messze vagyunk még?
ÖRNAGY Nem. A katonák miatt kerültünk, de most már mindjárt odaérünk.

Csend

EMMI Talán gyűlölni fognak.
ÖRNAGY Ne gondolj ilyesmire.

Csend

EMMI Itt van minden? *(Nézegeti a csomagokat)*
ÖRNAGY Ami kell, az itt van. A házad egyelőre maradjon úgy, ahogy van. Szépen lassan majd idehozatok mindent, ami még ott maradt. Nem lesz könnyű most neked.
EMMI Tudom...
ÖRNAGY Nem a gyerekek miatt mondom. Új lesz minden neked...
EMMI Nem baj.

Csend

ÖRNAGY Majd segítenek, meglátod.

Csend

ÖRNAGY Nemsokára ott leszünk.

Csend

ÖRNAGY Ott van! Már látom a házat!
 EMMI Hol? Melyik?
 ÖRNAGY Nézd csak! Az ott!
 EMMI Az?
 ÖRNAGY Igen. Látod a galambokat a háztetőn? Az ott a lugas, amely alatt este
 üldögélni szoktunk. Vagy ha nem ott, akkor a verandán. Az oleanderek most
 is virítanak az ablak előtt.
 EMMI Gyönyörűek.
 ÖRNAGY Látod a kis őzikét?
 EMMI Őzikét?
 ÖRNAGY A kertben.
 EMMI Látom. Piros szalag van a nyakában?
 ÖRNAGY A kisfiam őzikéje. *(Csend)* Azt se tudom...
 EMMI Igen?
 ÖRNAGY Azt se tudom, megvolt-e már a temetés. Arra se volt módomban, hogy
 megérdeklődjem... És nem szóltak, pedig hát tudták a címet...
 EMMI Ők azok?
 ÖRNAGY Igen! Ők a gyerekeim! Virágot tesznek a fejére... Az őz pedig megeszi a
 koszorút. Hogy nevetnek... Érdekes...
 EMMI Bementek.
 ÖRNAGY Igen. Na, itt is vagyunk.

Leszállnak a kocsiról

EMMI Menjek én előre?
 ÖRNAGY Nem. Majd szólok nekik. Addig maradj itt.
 EMMI Jó.

Nyílik az ajtó. Kilép a Feleség

ÖRNAGY Uramisten...

Feleség a nyakába borul. Sírva öleli

FELESÉG Hát itt vagy...
 ÖRNAGY Te... Te...
 FELESÉG Édes!... Semmi bajod?..
 ÖRNAGY Hogy lehet?... Te... Élsz?..
 FELESÉG Mit mondasz?..
 ÖRNAGY Azt hallottam... Vagyis egy levél... Hogy mi történt veled... Hogy meghaltál,
 azt írták...
 FELESÉG Én? Milyen levél?..
 ÖRNAGY Nem tudom...
 FELESÉG *(Emmire mutat)* És ő?..
 EMMI Én...
 ÖRNAGY Ő... Emmi.
 EMMI Istenem...
 FELESÉG Menjünk be.
 ÖRNAGY Várj... Nem tudom, mit mondjak...
 EMMI Az a helyzet...
 ÖRNAGY Tudod, nála laktam. Beszállásoltak bennünket.
 FELESÉG Igen, tudom, hogy... Volt itt egy... Hallottam róla, csak nem írtál...
 ÖRNAGY És akkor híre jött, hogy nem élsz már... És...
 EMMI Egy levél, hogy "férje utáni aggodalma", meg hogy "forró betegség"...
 FELESÉG Rólam?

ÖRNAGY Ő ápol. Megsebesültem az utolsó csatában. Elvesztettem az eszméletemet, és nála voltam aztán. Ő ápol. Nem tudom, hogy mondjam... Mert azután... Megkérdeztem tőle, hogy tudna-e anyja lenni a gyerekeknek.
 FELESÉG Micsoda?
 ÖRNAGY Úgy tudtam... Hogy helyetted, aki már nincs...
 FELESÉG Maga írta! Maga írta.
 EMMI Nem!..
 FELESÉG Hogy elvegye tőlem!..
 EMMI Nem... Nem!
 FELESÉG Elvette a férjemet!... Maga...
 EMMI Szereti magát. Magát szereti.
 FELESÉG Jézusom..
 EMMI Elmegyek. Kérem... Ne haragudjon. Én nem akartam... Ne haragudjon rá... Ő... A legjobb ember... *(Sír)* Elmegyek.
 ÖRNAGY Nem.
 FELESÉG Nem?..
 ÖRNAGY Már nem lehet.
 FELESÉG Akkor én.
 ÖRNAGY Nem. Szeretlek!
 FELESÉG Na ebből elég.
 ÖRNAGY Meg kell értened.
 FELESÉG Megyek. A gyerekekkel.
 ÖRNAGY Nem mehetsz el.
 FELESÉG Éljtek boldogan.
 ÖRNAGY Nem mehetsz el.
 FELESÉG Elég!..
 EMMI Kérem...
 FELESÉG Én nem harcolok. Vége van.
 ÖRNAGY Nem. Figyelj rám... Próbáljuk meg. Hárman.
 EMMI Jaj, hát...
 FELESÉG Ezt nem mondd komolyan.
 ÖRNAGY Nem tudok nélkületek...
 EMMI Hogyhogy hárman?...
 ÖRNAGY Próbáljuk meg.
 FELESÉG Szereti?
 EMMI Ahogy maga.
 FELESÉG *(Őrnagynak)* Akkor válassz.
 ÖRNAGY Nem tudok.
 EMMI Így nem lehet.
 FELESÉG Nem lehet.
 EMMI De miféle levél volt?... Csak Viktor lehetett.
 FELESÉG Válassz.
 EMMI Viktor...
 FELESÉG Hát persze... Viktor. Aki idejött, valami Viktor... Volt itt egy ember. Hogy az ő menyasszonyánál laksz, azt mondta... Ó, hát persze... Hogy nála laksz...Még mondta is... Milyen ostoba vagyok...
 EMMI Kérem, asszonyom...
 FELESÉG A volt menyasszonyánál, azt mondta...
 EMMI Biztosíthatom, hogy amíg a levél nem jött meg... Higgye el... A férje szereti magát... Ahogy csak szeretheti...
 FELESÉG Ó, igen. És magát is.
 ÖRNAGY Mindkettőtöket. Igen. Menjünk be.
 FELESÉG Nem.
 EMMI Nem lehet.
 FELESÉG Nem.

EMMI Nem akarom.
ÖRNAGY Az életem vagytok mindketten már...
FELESÉG Nem...
ÖRNAGY Menjünk be a házba. Megbeszéljük.
FELESÉG Nincs mit.
ÖRNAGY Megpróbáljuk.
EMMI Nem lehet.

Indulnak

ÖRNAGY Megbeszélünk mindent.
EMMI Mit?..
ÖRNAGY Jól lesz minden.
FELESÉG Nem...

Bemennek

15.

Emmi háza, Veronka pakolgat, Viktor rohan be

VERONKA Viktor úrfi!...
VIKTOR Hol van?
VERONKA Viktor úrfi!.. A kisasszony?..
VIKTOR Merre van? Mit műveltem!... Azt se tudtam, mit csinálok... Részeg voltam...
Csak rossz tréfa!... Micsoda szörnyűség...
VERONKA Mi van magával?..
VIKTOR Nem, azért nem tréfa... Nagyon is komolyan...
VERONKA Viktor úr...
VIKTOR Ha nem gyűlölt eléggé, majd most fog... Én napok óta már... Azt se tudom,
hogyan... Hol van?
VERONKA Nincs itt.
VIKTOR Azt akartam, hogy ha veled lesz... Ha látja, hogy veled van... De akkor jött be,
mikor megcsókoltam a szádát, és akkor... Aztán csak úgy jött az ötlet... Csak
egy rossz pillanat...
VERONKA Viktor úrfi... Semmi baj, Viktor úr...
VIKTOR És az Örnagy? Legalább örül azóta... Vagyis... Elment, ugye? És te?
Megtetted? Te megtetted?
VERONKA Azt, amit... Hogyan, hát én már másnap mentem vissza...
VIKTOR Szóval nem.
VERONKA De hát...
VIKTOR: És?
VERONKA És?
VIKTOR Szóval nem lett semmi bajod amiatt a... hogy megcsókoltalak...
VERONKA Ó, hát nem...
VIKTOR Nem haragudott? Nem is mondott semmit?..
VERONKA Nem volt baj végül, mert...
VIKTOR Jól van. Hol van Emmi?
VERONKA Elment. *(Átad egy levelet)* Elmentek. Ezt hagyta itt. A nagyságos asszony
most olvasta... Néhány órája jöttünk... Nem is gondoltam, hogy látom
magát... A nagyságos asszony egyébként itt van kinn... Szólok neki.

Viktor olvassa a levelet, közben megfogja az induló Veronka kezét. Összegyűri, ledobja a levelet

VIKTOR Micsoda?.. Elment vele?..
VERONKA Igen.

Csend

VIKTOR Micsoda?!..
VERONKA Nekem azt mondta a kisasszony, még pár napja, hogy a Viktor úr soha nem jön ide többé.

VIKTOR Nem is kellett volna.

VERONKA Dehogynem...

VIKTOR Elment vele... Elment... Hogyan?.. És... Aljasabb, mint gondoltam... Ez aljasabb, mint gondoltam... Hát nem gyászol?!.. Nem futott a világnak?! Én ölni tudnék, ő meg... A halálhírré?! Mindjárt a másikkal?... És Emmi... És most... Odamentek!...

VERONKA Én azért itt vagyok... És... Akartam már mondani... Amikor megcsókolt...

VIKTOR Mikor mentek el? Tegnap?

VERONKA Tán egy hete is megvan már.

VIKTOR Egy hete?!

VERONKA Nézze, itt a dátum, amikor írta... Nyugodjon már le. Nem sebesült meg, látom. Jól van... Mi történt a seregével?

VIKTOR Úgy tudja, meghalt, és nem rohant a világnak?.. De hát ha oda...

VERONKA Miről beszél?

VIKTOR Mit csináltam!..

VERONKA Viktor úr!.. Mindenki hazament?

VIKTOR Hogy, Veronka?

VERONKA A sereg...

VIKTOR Én már régen ... Én megszöktem...

VERONKA Hál isten, hogy jól van minden... Vagy...

VIKTOR Jézusom...

VERONKA Talán... Fejseb?..

VIKTOR Elment... (*Maga elé mered*) Én hoztam össze őket...

VERONKA Viktor úr, mutassa magát...

VIKTOR Én... Hát persze... Megvigasztalódott... Emmi... Elment...

VERONKA De én... Én itt vagyok. Mondjuk tudom, hogy én... Hogy én csak... De hát miért ne, ha egyszer...

VIKTOR Mi?

VERONKA Ha már találkoztunk... És ha már így alakult, hogy ők...

VIKTOR Gyalog, míg odaérek...

VERONKA Szerintem mi...

VIKTOR Hogy lehetne visszacsinálni... Késő...

Viktor elrohan

VERONKA: Viktor úr...

16.

A Feleség háza. Emmi, Feleség és Őrnagy ülnek

ŐRNAGY Nem.

FELESÉG Nem.

EMMI Nem.

Csend

ÖRNAGY Jól van.
FELESÉG Akkor?

Csend

ÖRNAGY Megpróbáltuk.
FELESÉG És most?
ÖRNAGY Nem tudom.

Csend. Emmi feláll

EMMI Nekem már úgyis mindegy. Nekem mindegy. El fogok menni. Nem tarthatsz
vissza. Így nem lehet... Így nem tudok. Nevetséges... A gyerekek miatt se...
FELESÉG Kérdezik, ki a néni?.. Mit mondjak?
ÖRNAGY Hol vannak?
FELESÉG Odaát. Még jó, hogy a nagyszülők csak ketten vannak.
ÖRNAGY Szerencse.
FELESÉG Napok óta... Itt mégse lehetnek...

Emmi indul

ÖRNAGY Ül le.

Csend

ÖRNAGY Én... Azért mondtam, hogy próbáljuk meg... Ne haragudjatok... Nem akarlak
bántani titeket... Egyikötöket se, mert... (*Feleséghez*) Te egy vagy velem.
(*Emmihez*) Te vagy az életem. Már nem értem én sem... Hiszen hát amikor
odakerültem... Pedig nem akartam, de éreztem mindjárt... De nem akartam,
küzdöttem ellene, azt akartam, hogy a vőlegényed... Így kellett lennie.
EMMI Nem hagynak a csillagok... Hát igen...
ÖRNAGY A csillagok?
EMMI Igaz... Igazán így van... Nem hagynak...

Csend

FELESÉG Nem. Hárman nem.
ÖRNAGY Értem.

Csend

ÖRNAGY A gyerekek...
FELESÉG Nekik jó ott.

Csend

EMMI Kibírom. Én majd kibírom.
ÖRNAGY De én nem.

Csend

ÖRNAGY Az nem az igazság lenne. Az igazság.
FELESÉG Akkor?

17.

Viktor a bokorral a színpad előterében

VIKTOR: Ha nem írom meg a levelet, talán semmi nem történik. Az Őrnagy szépen hazamegy a harcok végén. De így... Három ember vált semmivé miattam. Átadva a világ, a törvény, a szív ítélőszékének. Egy reggel halva találták mind a hármat. Egy reggel már nem tudtak felkelni. Mire ideértem, már... Ma van a temetés... *(Sírva nevet)* Mindketten szerették őt, és ő szerette mindkettőt. Egyik sem tudott lemondani. Az élet úgy volt összebonyolítva rájuk nézve, hogy azt csak a halál oldhatta meg. Nem akartam... De velem ilyen!.. És én nem... Én csak a szabadság alatt mentem más lányokhoz, hogy még... Éljek egy kicsit, mielőtt elveszem. Mert elvettem volna. És ehelyett... Közös sírba teszik őket, azt mondják. Még oda se mehetek utánuk. Még a sírba se. Ez a büntetés. Csak három koporsót visznek majd, nem négyet. Én vagyok az ördög... Egy igazság van, kettő nincs, őrnagy. Mész a pokolba. Megyek én is. Két kis szőke gyerek sétál a koporsók után. Egy nagy sírba teszik mind a hármat. Összehoztam őket. Csak egy levél... Miért legyenek boldogok? Most már boldogok.

Három koporsó közeleg

VIKTOR Végül is hozzájuk tartozom. Oda tartozom én is. Mit csinálnék már nélkülük?

A koporsók közelednek, gyászmenet, harangszó

VIKTOR *(elővesz egy pisztolyt)* Megyek már, várjatok. Eddig tartott a mese. Várjatok... Ez így nem igazság... Nagy nap ez a mai... Lelővi magát az ördög... Én vagyok az ördög. Az a lány pedig angyal. Én rossz vagyok. Ő jó. Én feketében vagyok. Ő pedig fehérben lesz.

Lelővi magát. A menet elmegy mellette. Ülve hal meg, olyan, mintha aludna. Kis idő múlva Veronka közelit, fehér ruhában. Meglátja Viktort. Odafut hozzá

VERONKA Hát itt van... Most elmondom magának... Mert értek én mindent... Értem most már, miért akarta, hogy az Őrnaggyal... Tudom.. Őt szerette, de látja, ők egymással boldogok, Viktor úr... Pedig én megtettem volna.. Magáért... És most már el kell mondanom, akármi lesz is... Hallgasson végig... Viktor úr!... Én... Tudom, én csak egy cselédlány vagyok, nem méltó magához, de hát... Muszáj mondanom. Hogy is mondjam... Én szeretem!.. Szeretem! Viktor úr!... Igen... Én... *(Hozzáér a mozdulatlan Viktor fejéhez, meglátja az arcán lecsorgó vért)* Nem... Nem... Nem...

Rémülten hátrál